Otto Ruokolainen, Hanna Ollila

25.09.2025

Valtiovarainvaliokunta, verojaosto

HE 96/2025 vp/ Asiantuntijapyyntöönne 23.09.2025, valtiovarainvaliokunta, tiistaina 30.09.2025

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tupakkaverosta annetun lain ja valmisteverotuslain 72 §:n muuttamisesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta esityksestä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavan tupakkaverosta annettua lakia ja valmisteverolakia. Sähkösavukkeiden ja savuttomien nikotiininituotteiden (nikotiinipussien) tupakkaveroa korotettaisiin keskimäärin 37 prosenttia, yli 20 milligramma nikotiinia millilitrassa sisältävät sähkösavukkeissa käytettävät nesteet tulisivat veronalaisiksi ja nuuskan ja nikotiinipussien tupakkaverottomuus rajoitettaisiin kummankin osalta 200 grammaan. Veronkorotusten seurauksena sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien hintojen arvioidaan nousevan keskimäärin 14 prosenttia. Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja sen tavoitteena on korottaa sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien tupakkaveroa sekä ehkäistä niiden käytöstä aiheutuvia haittoja.

THL:n kanta: THL kannattaa esitystä sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien veronkorotuksista sekä vahvojen nikotiininesteiden tuomista veronalaisiksi. Valmisteverolain ehdotuksen osalta THL kannattaa esitystä nikotiinipussien määrällisestä rajasta (200 g) ja esittää, että nuuskan tupakkaverottomuuden määrällinen raja poistettaisiin.

Perustelut: Tupakkaveron tavoitteena on muun ohella edistää tupakkalaissa säädettyjä terveyspoliittisia toimia. Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Tupakkatuotteiden hinnan on todettu olevan yksi merkittävimmistä keinoista tuotteiden käytön vähenemisessä väestötasolla. Veronkorotukset ovat looginen ja tarpeellinen keino terveydelle haitallisten tuotteiden käytön vähentämiseksi. Koska nikotiinipussien ja sähkösavukenesteiden veron osuus hinnasta on nykyisin selvästi alhaisempi kuin

perinteisillä tupakkatuotteilla, tulee myös nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden veron korotuksia jatkaa säännöllisesti tulevaisuudessa.

THL toteaa aiempien lausuntojensa (mm. THL/3808/4.00.00/2024, THL/1875/4.00.02/2024) mukaisesti, että nikotiinipussien markkinoille saattaminen elokuussa 2025 voimaan tulleen tupakkalain muutoksen mukaisesti muodostaa laitoksen arvion mukaan vaaran uuden, nikotiiniriippuvaisen sukupolven muodostumiselle. Nikotiinipussien käyttö onkin yleistynyt merkittävästi niin nuorilla kuin aikuisilla. Tämä on vastoin tupakkalain tavoitetta tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumisesta. Myös sähkösavukkeiden käyttö on yleistynyt nuorilla viime vuosina, minkä johdosta THL näkee tärkeänä, että myös vahvat, yli 20 mg/ml nikotiinia sisältävät, nikotiininesteet saatetaan tupakkaverotuksen piiriin esityksen mukaisesti mahdollistamaan niiden saatavuuden rajoittaminen.

Nikotiinipussien ehdotettu matkustajatuonnin raja on 200 g/kalenterivuorokausi. Ehdotettujen kansallisten verollisten toimenpiteiden vaikutusten mahdollistamiseksi, tulisi matkustajatuonnin tupakkaverottomuuden määrällistä rajaa arvioida uudelleen säännöllisesti ja tarpeen mukaan laskea.

THL katsoo, että kansallisten toimenpiteiden vaikutusten tukemiseksi myös nuuskan sääntelyä tulisi kiristää. Nuuskan osalta matkustajatuonnin tupakkaverottomuuden raja tulisi poistaa kokonaan. Lisäksi nuuskan matkustajatuonti tulisi kieltää tupakkalaissa tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksen mukaisesti.

Säännöllisten kaikkiin tupakka- ja nikotiinituotteisiin kohdistuvien veronkorotusten lisäksi olisi tarpeen toteuttaa muitakin toimia, jotta väestön tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö vähenisi. Näitä olisivat esimerkiksi tunnunomaisten makuaineiden kielto kaikista tuotteista ja ikärajan nosto 20 vuoteen. Sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmässä tulee tukea käyttäjiä tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo